

DOI:

УДК 378.093.2.015.31:502/504

ОСВІТНЄ СЕРЕДОВИЩЕ ТЕХНІЧНОГО КОЛЕДЖУ – ПРОСТІР ЗАНУРЕННЯ В РЕАЛЬНУ ПРОФЕСІЙНО ОРІЄНТОВАНУ ЕКОЛОГІЧНУ ДІЯЛЬНІСТЬ

Ю. КОВАЛЬ, аспірант кафедри педагогіки, професійної освіти та управління освітніми закладами Вінницького державного педагогічного університету імені Михайла

Коцюбинського, м. Вінниця, Україна

ORCID ID: 0000-0001-7160-5240

E-mail: kovalu1981@gmail.com

К. ВОЛОХАТА, кандидат педагогічних наук, викладач кафедри природничих дисциплін, викладач вищої категорії Барського гуманітарно-педагогічного коледжу імені

Михайла Грушевського, м. Бар, Україна

ORCID ID: 0000-0001-7900-209X

E-mail: volohata.km@ukr.net

Анотація. В статті висвітлено значення освітнього середовища технічного фахового коледжу у формуванні екологічної культури здобувачів технічної освіти та визначені характер і якісний рівень відносин між людиною та соціальним природним середовищем, що проявляється в системі ціннісних орієнтацій, що мотивують екологічну поведінку, котра реалізується в усіх видах людської діяльності. Екологічно культурна особистість здобувача технічної освіти має високий рівень екологічних знань, розвинуте екологічне мислення, в своєму поведінці керується пріоритетністю екологічних цінностей, досліджує свою професію як дієвий засіб поліпшення стану довколишнього середовища та розв'язання екологічних проблем. У публікації розглянуто підходи до формування екологічної культури під час аудиторної та поза-навчальної діяльності і на їх основі розкрито роль, значення та напрями формування екологічних знань студентів технічного коледжу. З'ясовано, що застосовування інтерактивних технологій допускає активізувати засвоєння й творче використання теоретичного матеріалу; дозволяє змодельовувати здобувачем технічної освіти життєві екологічні ситуації; залучити студентів технічного коледжу до розв'язання екологічних проблем, розв'язання ними природо-відповідальних проблем, набуття практики екологічної діяльності в коледжі.

Ключові слова: екологічна культура, екологічна освіта, інтерактивні технології навчання, освітній процес, екологічні знання, екологічна свідомість, технічний фаховий коледж.

Актуальність (Introduction). В успішному формуванні екологічної культури важливе місце займають дисципліни природничо-наукового циклу, що сприяють становленню світогляду й еколого-моральних якостей, свідомому сприйняттю довкілля, переконаності в необхідності дбайливого ставлення до природи, розумного використання її багатств, розуміння важливості збільшення природних ресурсів. Під час цього зміст предметів природничого циклу перевершують інші дисципліни в плані екологічного виховання, оскільки саме в їх рамках зародилася і розвивалася цілісна система «природне середовище –

суспільство – людина».

«Питання підготовки сучасного фахівця з екологічним мисленням, свідомістю, етикою, культурою пов'язане, перш за все, із вихованням його як особистості, зміцненням вродженої здатності обожнювати Природу. Пізніше, разом із прищепленням властивостей і умінь, приймати рішення у нестандартних ситуаціях, відповідально ставитись до професійних завдань, виділяти головні та важливі проблеми серед звичайних і буденних. У зв'язку із цим категорія чудесного в навколишньому природному середовищі повинна

становити обов'язковий, важливий і переважаючий компонент екологічної освіти» [7], що спроможний об'єднати науку і релігію у пізнанні оточуючого світу, підняти їх на новий рівень ефективного функціонування і розвитку.

Аналіз науково-методичної літератури й освітнього процесу в технічних коледжах вказує на наявність суперечностей, між: потребою суспільства в екологічно грамотній особистості та недостатньою готовністю системи освіти для її формування; значимістю підвищення рівня екологічної культури студентів технічних коледжів і не розробленістю теоретико-методологічних засад її формування щодо технічних дисциплін.

Аналіз останніх досліджень та публікацій (Analysis of recent researches and publications). У педагогічній науці є чимало робіт, в яких порушено питання екологічного навчання та виховання, зокрема формування екологічної відповідальності та культури студентів технічних профілів. Так, проблеми взаємозв'язку природи та людини відображено в роботах В. Андрущенко, В. Борейко, М. Долматова, Ю. Злобіна, Б. Йоганзена, І. Комарова, В. Крисоченко, С. Лутковської, В. Огнев'юка, З. Плохій, О. Пометун, Н. Пустовіт, С. Пшеничного, А. Сидельковського, І. Суравегиної, А. Траверсо, К. Ушинського й ін. Дослідженням екологічної освіти як одного з напрямів формування екологічної культури займалися Г. Білявський, Є. Гирусов, В. Горлачов, В. Добровольський, І. Зверев, О. Коваль, О. Козлова, Л. Лук'янова, І. Мазур, В. Пустовойтов, І. Сафронов, О. Тавстуха, О. Трошиної, Р. Фурдуй, І. Широкавай та ін. Теоретичні та практичні проблеми формування та виховання екологічної культури порушено в роботах В. Андрущенка, М. Бауера, Л. Білик, В. Вернадського, А. Захлебного, І. Зязюна, О. Кудрявцевої, О. Лазебної, Н. Насонкіної, Р. Науменко, О. Пруцакової, Л. Руденко, С. Шмалей та інших відомих вітчизняних і закордонних дослідників.

Разом з тим, малодослідженими залишаються проблеми інституалізації екологічної освіти в Україні, роль знань, освіти як системного чинника формування екологічної культури.

Мета (Purpose). Метою статті є висвітлення значення освітнього середовища технічного фахового коледжу у формуванні екологічної культури здобувачів технічної освіти та визначення характеру і якісного рівня відносин між людиною та соціальним природним середовищем, що проявляється в системі ціннісних орієнтацій, що мотивують екологічну поведінку, котра реалізується в усіх видах людської діяльності.

Методи (Methods). Аналіз, синтез, узагальнення.

Результати (Results). Основою формування екологічної культури студентів технічного коледжу виступає оволодіння ними системою технічних, екологічних знань, розуміння закономірностей існування живої та неживої природи, формування науково-обґрунтованих принципів ставлення до довкілля.

Крім того, представлені взаємопов'язані компоненти екологічної культури студента: екологічна освіченість, екологічна свідомість та природоохоронна діяльність, що дають уявлення про спрямованість особистості, наявність знань, умінь та навичок, переконань, установок, екологічної відповідальності, готовності до еколого-творчої діяльності і т. д.

Як засвідчують наші дослідження, окрім перерахованих компонентів, у студента з'являється потреба у підтримці норм етичної поведінки в природі, виникає відчуття переживання за стан навколишнього середовища, засновані на світогляді, цілісності природи та її універсальній цінності; взаємозв'язків природи та суспільства, охорони природи тощо.

Під час цього основними засадами формування екологічної культури, виступають:

міждисциплінарний підхід у формуванні екологічної культури; систематичність та безперервність вивчення екологічного матеріалу; єдність інтелектуального й емоційно-вольового зв'язків у діяльності з вивчення та поліпшення навколишнього природного середовища; взаємозв'язок глобального, національного та краєзнавчого у розкритті екологічних проблем.

Екологічна культура студента (екологічна освіченість, екологічна свідомість та природоохоронна діяльність) формуються через певні форми та методи, що характеризують педагогічні умови ефективного функціонування.

Глобальна криза поставила людину в такі умови, коли від усунення наслідків катастроф необхідно переходити до превентивних дій, що у свою чергу потребує зміни свідомості, цінностей, світогляду людей. Провідна роль у цьому належить екологічному вихованню й освіті, метою яких є формування такої інтегративної якості особистості здобувача технічної освіти як екологічна культура, що в свою чергу організується в освітньому (соціокультурному) просторі технічного фахового коледжу. Формуючи екологічну культуру особистості здобувача технічної освіти, необхідно враховувати особливості кожного структурного компонента освітнього простору (просторово-предметний, соціальний та організаційно-технологічний компоненти), а також специфіку їх взаємозв'язку та взаємодії під час управління цим процесом. Щоб освітній простір став засобом формування екологічної культури особистості, необхідно зробити його особистісно значущим для студента технічного коледжу. Проте, «створюючи умови» варто пам'ятати про те, що і сам спеціально організований освітній простір технічного коледжу має піддаватися впливу особистості здобувача технічної освіти. У цьому випадку буде проявлятися активна, діяльнісна позиція здобувача технічної освіти як суб'єкта свого життєвого

простору – тієї частини навколишньої (природної та соціальної) дійсності, котра перебуває в безпосередній взаємодії з ним. Особистість студента технічного коледжу, котра формується, має усвідомлювати, що, діючи (виявляючи зовнішню активність), вона цим перетворює навколишнє середовище, яке в свою чергу, так само впливає на неї. Саме це і становить основу динамічної взаємодії людини та середовища її проживання, основу формування екологічної культури особистості здобувача технічної освіти.

У всіх цих визначеннях загальним є те, що сутність поняття розкривається через сукупність особистісних якостей людини, яка зумовлена знаннями й усвідомленою поведінкою стосовно навколишнього світу.

Враховуючи результати проведеного аналізу, під «екологічною культурою студентів технічного коледжу» розуміємо сукупність знань у галузі загальної, прикладної та соціальної екології, позитивне ставлення до подій, що відбуваються, котрі зачіпають навколишнє середовище й активну природоохоронну діяльність.

Педагогічні завдання викладача технічного коледжу пов'язані з роботою щодо вдосконалення знань студентів та особистісних екологічно доцільних якостей, що формуються під час цілеспрямованої діяльності з застосуванням інноваційних методів, які відповідають викликам сучасної молоді. На базі Вінницького технічного фахового коледжу було проведено вивчення рівня сформованості екологічної культури студентів 1-3 курсів віком 15–17 років загальна кількість, яких становила 378 осіб. Під час дослідження було виявлено: що 107 (28 %) студентів займаються активною природоохоронною діяльністю на вимогу викладачів, 107 (28 %) осіб зовсім не цікавляться проблемами навколишнього середовища, 238 (63 %) студентів не мають часу цікавитися проблемами екології; 23 (6 %) студенти

стверджують, що займатися екологічною діяльністю не їхня справа, вони не мають до цього ніякого інтересу, вважаючи цю діяльність дуже складною; 34 (9 %) студенти люблять природу лише за її природні багатства. Отже, екологічна діяльність не є привабливою для основного контингенту здобувачів технічної освіти всіх напрямів підготовки технічного коледжу.

«Тепер приділяється особлива увага інтерактивності навчання, дистанційній взаємодії зі студентами, що в сукупності допомагає досягати високої якості освітнього процесу. Для цього потрібне активне використання інтерактивних форм навчання (комп'ютерні симуляції, ділові та рольові ігри, розбір кейсів, психологічні й інші тренінги), а також проведення позааудиторної роботи, щоб формувати та розвивати професійні навички студентів» [5, с. 152].

Кожному лекційному заняттю відповідає практична робота, спрямована на закріплення теми, що вивчається. На практичних заняттях, відповідно робочої програми, застосовувалися різні активні методи: вікторини, ділові, рольові ігри, конкурси тощо. Як наочний матеріал використовувалися екологічні плакати, презентації, атласи та багато чого іншого, що сприяло становленню екологічної свідомості студентів технічного коледжу. Ефективними стали перегляди відеофільмів. До прикладу, для закріплення вивченої теми та розуміння проблем наслідків антропогенних впливів студентам технічного коледжу було показано відеофільм «Будинок. Історія подорожі». Після закінчення відеофільму між студентами зав'язалася дискусія про стан флори та фауни на Землі, студентів коледжу зацікавила ця тема.

«Методи активного навчання (дискусії, ділові ігри, моделювання виробничих ситуацій тощо), якщо відображають суть професії, формують професійні якості майбутнього фахівця,

становлять своєрідний полігон, на якому студенти можуть відпрацьовувати професійні навички в умовах, наближених до реальних. Глибокий аналіз помилок студентів, який проводиться під час підбиття підсумків, знижує ймовірність їх повторення в реальності. Все це сприяє скороченню терміну адаптації молодого фахівця до повноцінного виконання професійної діяльності...» [1, с. 20–21].

«Ігрові педагогічні програмні засоби забезпечують у порівнянні із звичайними авторськими навчальними інформаційними системами додаткові дидактичні можливості. На думку експертів, особливо ефективні комп'ютерні ділові ігри, орієнтовані на здобування кращих результатів розв'язання складних однотипних завдань конкуруючими групами студентів. Спілкування, що виникає під час цього, виступає як одна з форм самовираження особистості в інформаційній взаємодії з комп'ютером і колегами. Наголошується особлива роль комп'ютерних розважальних ігрових програм, що роблять реальний вплив на формування світогляду сучасних студентів (учнів), конкуруючи заступенем дії й впливу з такими інститутами, як сім'я, школа, етнос» [2, с. 408].

Розроблення сценаріїв і методичного супроводу ділових ігор здійснювалося на основі методичних рекомендацій [3; 4]. Запропонована авторами структура ділової гри зумовлена теоретичними уявленнями про неї як про форму контекстного навчання, в якому учасники ділової гри здійснюють навчально-професійну діяльність. В основі розроблення ділових ігор лежать створення імітаційної й ігрової моделей, які, поєднуючись і визначають структуру гри.

Для закріплення знань у галузі антропогенних впливів здобувачам технічної освіти було запропоновано таке завдання: описати ті антропогенні

впливи та їх наслідки, що відбуваються саме в їхньому місті.

Студенти чудово впоралися з цією роботою, показали поінформованість і здатність об'єктивно оцінювати екологічну ситуацію в м. Вінниці.

Одне з лекційних занять з дисциплін «Основи екології» й «Екологія», присвячене навколишньому середовищу, саме його компонентам (гідросфері, літосфері, атмосфері), спрямоване вивченню методів контролю над середовищем. Методом біоіндикації студенти коледжу скористалися на практичному занятті для вивчення стану якості однієї з водойм м. Вінниці. Для проведення досліджу було взято срібного карася. З кожного зразка риб здобувачами технічної освіти було зафіксовано 5 ознак: кількість променів у грудних і черевних плавниках, кількість зябрових тичинок, кількість глоткових зубів, кількість лусок у бічній лінії. Для аналізу асиметрії якісних ознак було розраховано середню кількість асиметричних ознак на особину за формулою. За одержаними даними було проведено оцінку якості довкілля в балах за інтегральним показником стабільності розвитку тварин. Оцінка показала, що водойма, де мешкав карась срібний, була забруднена. Ця робота дозволила самостійно переконатися, як діяльність людини впливає на живі організми. Отже, беручи участь у конкретній практичній роботі, студенти технічного коледжу долучалися до діяльності, спрямованої на захист природи м. Вінниці. Ця діяльність дозволила студентам глибше ознайомитися з базовими поняттями та методами, що використовуються в екології. Це виявилось не тільки корисним для студентів, а й досить цікавим. Проектна діяльність у поза-навчальній роботі – перспективний приклад оптимальної реалізації потенціалу екологічного виховання в технічному коледжі з урахуванням його специфіки: рівня освіти, пріоритетної спрямованості освітніх програм, віку студентів, типу, статусу закладу освіти, резервів

навколишнього соціуму, професійних кадрів.

Міське середовище й умови проживання в ньому – важлива тема цієї програми. Студенти з зацікавленням вивчали вимоги щодо екологічної безпеки міської квартири. Дебати на екологічні теми: «Пластикові пляшки – зручність повсякдення чи небезпека для здоров'я та довкілля?» та «Маленька батарейка – велика біда» давали можливість осмислити грамотність своєї поведінки зі знищення відходів. Після завершення студенти технічного коледжу зрозуміли шкоду, що наноситься всьому живому від пластику і побутових батарейок, зокрема від неправильної утилізації цих продуктів.

Проблеми сільського господарства та шляхи їх розв'язання теж знайшли відображення у змісті програми. Для знайомства з живим світом Поділля було проведено інтелектуальну гру «Що? Де? Коли?» на тему: «Тварини та рослини подільського краю». Студенти ознайомилися з тваринним світом Поділля, а також дізналися про природоохоронний статус цих організмів на цій території, що безпосередньо пов'язане з діяльністю людини. Тема «Природоохоронна діяльність» дозволила звернутися до типів природоохоронних організацій як на світовому, так і обласному рівнях. Вивчався законодавчий статус державних заповідників, національних парків. Для закріплення цієї теми студенти технічного коледжу підготували презентацію: «Природні території Поділля, що особливо охороняються». Особливо варто відзначити добровольчу природоохоронну діяльність студентів коледжу, до якої входили: прибирання території, відвідування притулку домашніх тварин, збирання макулатури та батарейок, виготовлення годівниць для птахів. Студенти брали активну участь у цій роботі.

Контрольний тест із вивчення екологічних знань студентів показав, що студенти технічного коледжу стали краще

розумітися в екологічних термінах, більше цікавитися екологічними проблемами, розуміти причини їх виникнення та наслідки. Заняття за освітньою програмою залучили студентів до усвідомленої природоохоронної діяльності, вони стали присвячувати свій час для допомоги навколишньому середовищу. Так, студенти з великим бажанням виїжджають у лісопаркові території для благоустрою, допомагають відновлювати ліс, активно збирають макулатуру. На виручені гроші купують речі, які необхідні для притулку бездомних тварин, приймають участь в екологічних проектах та олімпіадах.

Природоохоронна діяльність підтверджує, що цілеспрямована робота сприяє досягненню та розв'язанню педагогічних завдань, що впливає на професійну свідомість студентів. Все більше студентів технічного коледжу почали знаходити час і сили для активної природоохоронної роботи, не вважаючи цю діяльність важкою й обтяжливою. Результати практичної діяльності вказують на ефективність освітньої програми. Отже, проведена робота підтвердила, що педагогічно організована поза-навчальна робота може доповнювати освітній процес і бути ефективним засобом екологічного розвитку майбутніх технічних фахівців. Середовище технічного коледжу стало простором занурення в реальну професійно орієнтовану екологічну діяльність, в якій в органічному зв'язку навчальної та поза-навчальної діяльності в студентів технічного коледжу формується екологічна культура.

У той самий час «студенти одного із шести найпрестижніших у США коледжів провели цікаве дослідження: упродовж місяця вони вивчали «виробництво» сміття у коледжі. Підраховувались консервні банки, пакети, обгортковий папір, пляшки тощо. У результаті було вирішено відмовитись від марнотратства: використовувати мінімум обгорткового паперу, багаторазово використовувати

поліетиленові пакети, здавати пляшки. Дослідження допомогло студентам дізнатись про комплекс складних екологічних питань із відходами, а саме: скільки води необхідно для миття пакетів? скільки палива треба спалити, щоби виробити необхідну енергію? скільки відходів з'явиться у результаті додаткових процесів? Встановлюючи подібні причинно-наслідкові зв'язки студенти починають по-справжньому оволодівати природоохоронними технологіями та розуміти питання забруднення довкілля [6].

Динаміка науково-технічного прогресу в першій половині ХХІ століття виявила та загострила безліч проблем, що потребують невідкладного розв'язання. Досягнення науки та техніки стали становити найбільшу загрозу подальшого існування людського суспільства. Бурхливий розвиток цивілізації призвів до того, що природа не встигає пристосовуватися до технічної діяльності людини, що швидко змінюється в ній та її споживчому відношенню до природних ресурсів. Це призвело до загострення екологічної ситуації в сучасному суспільстві та розвитку екологічної кризи.

Технократизм у культурі породжує технократичну свідомість, що проявляється у зниженні моральної регуляції людиною своєї поведінки та діяльності, загостренні прояву раціоналізму та прагматизму в професійній діяльності, а також в експансіонізмі щодо природи.

Подолання цієї ситуації суспільство вбачає у переході до нової стратегії розвитку цивілізації. Нова стратегія розвитку цивілізації пов'язується з екогуманітарною парадигмою, гуманізацією суспільної свідомості, підвищенням рівня екологічної культури людства.

Висновки і перспективи (Discussion). Найважливішим інститутом, що формує екологічну культуру та механізми її успадкування, є система освіти. Тому освіту нині необхідно розглядати як один із

головних чинників, що зумовлюють вихід із екологічної кризи та сприяють соціальному й економічному прогресу суспільства.

На цій основі стратегічним напрямом розвитку освіти є її екологізація, метою якої є формування екологічної культури. Екологічна культура визначає характер і якісний рівень відносин між людиною та соціальним природним середовищем, що проявляється в системі ціннісних орієнтацій, що мотивують екологічну поведінку та реалізуються у всіх видах людської діяльності.

У сучасних умовах проблема формування екологічної культури фахівців із вищою освітою для подальшого гармонійного розвитку людського суспільства та біосфери є загальноновизнаною.

Найбільш інтенсивний вплив на навколишнє середовище надає діяльність фахівців технічного профілю, тому що вони володіють внаслідок своєї професійної праці потужними технічними та технологічними засобами впливу на навколишнє середовище.

У сучасних соціально-економічних умовах суспільству потрібні інженери, здатні забезпечити вихід суспільства з екологічної ситуації, тобто фахівці, що володіють високою екологічною культурою.

Проведений аналіз наукової літератури показав наступне. Екологічна культура особистості виступає предметом формування на всіх рівнях існуючої системи освіти. Формування екологічної культури засобами поза-навчальної роботи в студентів технічних коледжів розглядається науковцями в контексті загальної культури особистості та її формування здійснюється під час вивчення традиційних курсів екології, екології людини, промислової екології, безпеки життєдіяльності. Тим часом, саме для майбутніх фахівців технічних профілів високий рівень сформованої екологічної культури є умовою ефективного здійснення професійної діяльності.

Список використаних джерел:

1. Бадюк Ю. В., Коношевський Л. Л. Педагогічні підходи до класифікації ділових ігор. *Наук. записки Тернопільського національного педагогічного університету. Серія: Педагогіка*. 2007. № 9. С. 20–25.

2. Гуревич Р. С., Кадемія М. Ю., Бойчук В. М., Гордійчук Г. Б., Коношевський Л. Л., Коношевський О. Л., Опушко Н. Р., Шестопал О. В. Підготовка майбутніх учителів в освітньо-інформаційному середовищі закладів вищої освіти засобами інформаційно-комунікаційних технологій : [монографія] ; за ред. академіка НАПН України Р. С. Гуревича. Вінниця : ТОВ Фірма «Планер», 2019. 564 с.

3. Кириленко Н. М. Методичні рекомендації щодо розробки і практичного застосування комп'ютерних дидактичних ігор у професійній підготовці майбутніх учителів математики й інформатики. Вінниця: ГЛОБУС-ПРЕС, 2009. 36 с.

4. Коломієць А. М., Крижанівська В. П. Використання ділових ігор, ігрових прийомів і ситуацій у навчально-виховному процесі. Вінниця : ВДПУ, 2008. 36 с.

5. Коношевський Л. Л., Деркач А. М. Застосування мультимедійних технологій в інформаційному освітньому середовищі ЗВО. *The 13th International scientific and practical conference "Perspectives of world science and education" (September 9-11, 2020) CPN Publishing Group, Osaka, Japan*. 2020. Р. 150–160.

6. Саєнко Т. В. Екологічний потенціал вищої освіти, зокрема вищої технічної школи. Вісник Національного авіаційного університету. Зб. наук. праць. Педагогіка. Психологія. 2017. № 11. С. 121–131.

7. Саєнко Т. В. Освіта екобезпечного інформаційного суспільства: проблеми і перспективи : монографія. Київ : Освіта України. 2008. 233 с.

References

1. Badyuk Y.V., Konoshevsky L.L. (2007) Pedagogical approaches to the classification of business games. Science. notes of Ternopil National Pedagogical University. Series: Pedagogy. 2007. № 9. S. 20–25. [in Ukrainian]

2. Gurevich R.S., Kademiya M. Yu., Boychuk V.M., Gordiychuk G.B., Konoshevsky L.L., Konoshevsky O.L., Opushko N.R., Shestopal O.V. (2019) Preparation future teachers in the educational and information environment of higher education institutions by means of information and communication technologies: [monograph]; for order. Academician of the National Academy of Pedagogical Sciences of Ukraine RS Gurevich. Vinnytsia: Planer Firm LLC, 2019. 564 p. [in Ukrainian]

3. Kyrlyenko N.M. (2009) Methodical recommendations for the development and practical application of computer didactic games in the training of future teachers of mathematics and computer science. Vinnytsia: GLOBUS-PRESS, 2009. 36 p. [in Ukrainian]

4. Kolomiets A.M., Kryzhanivska V.P. (2008) The use of business games, game techniques and situations in the educational process. Vinnytsia: VSPU, 2008. 36 p. [in Ukrainian]

5. Konoshevsky L.L., Derkach A.M. (2020) Application of multimedia technologies in the information educational environment ZVO. The 13th International scientific and practical conference “Perspectives of world science and education” (September 9-11, 2020) CPN Publishing Group, Osaka, Japan. 2020. P. 150–160. [in Ukrainian]

6. Saenko T.V. (2017) Ecological potential of higher education, in particular higher technical school. Bulletin of the National Aviation University. Coll. Science. wash. Pedagogy. Psychology. 2017. № 11. S. 121–131. [in Ukrainian]

7. Saenko T.V. (2008) Education of eco-safe information society: problems and prospects: monograph. Kyiv: Education of Ukraine. 2008. 233 p. [in Ukrainian]

TECHNICAL COLLEGE EDUCATIONAL ENVIRONMENT - A SPACE OF IMMERSION INTO REAL PROFESSIONALLY ORIENTED ECOLOGICAL ACTIVITY

Y. Koval

Abstract. *The article highlights the importance of the educational environment of the technical college in the formation of ecological culture of technical education and identifies the nature and quality of the relationship between man and the social environment, which is manifested in the system of values that motivate environmental behavior in all human activities. Ecologically cultural personality of the technical education seeker has a high level of ecological knowledge, developed ecological thinking, in his behavior is guided by the priority of ecological values, explores his profession as an effective means of improving the environment and solving environmental problems. The publication considers the approaches to the formation of ecological culture during classroom and extracurricular activities and on their basis reveals the role, significance and directions of the formation of ecological knowledge of students of technical college. It was found that the use of interactive technologies allows to intensify the assimilation and creative use of theoretical material; allows the model of technical education to model vital ecological situations; to involve students of technical college in the decision of ecological problems, the decision by them of nature-responsible problems, acquisition of practice of ecological activity in college.*

Key words: *ecological culture, ecological education, interactive learning technologies, educational process, ecological knowledge, ecological consciousness, technical vocational college.*